הטובות מתנדבות בואי אלינו!

אל השרות הלאומי המתנדב

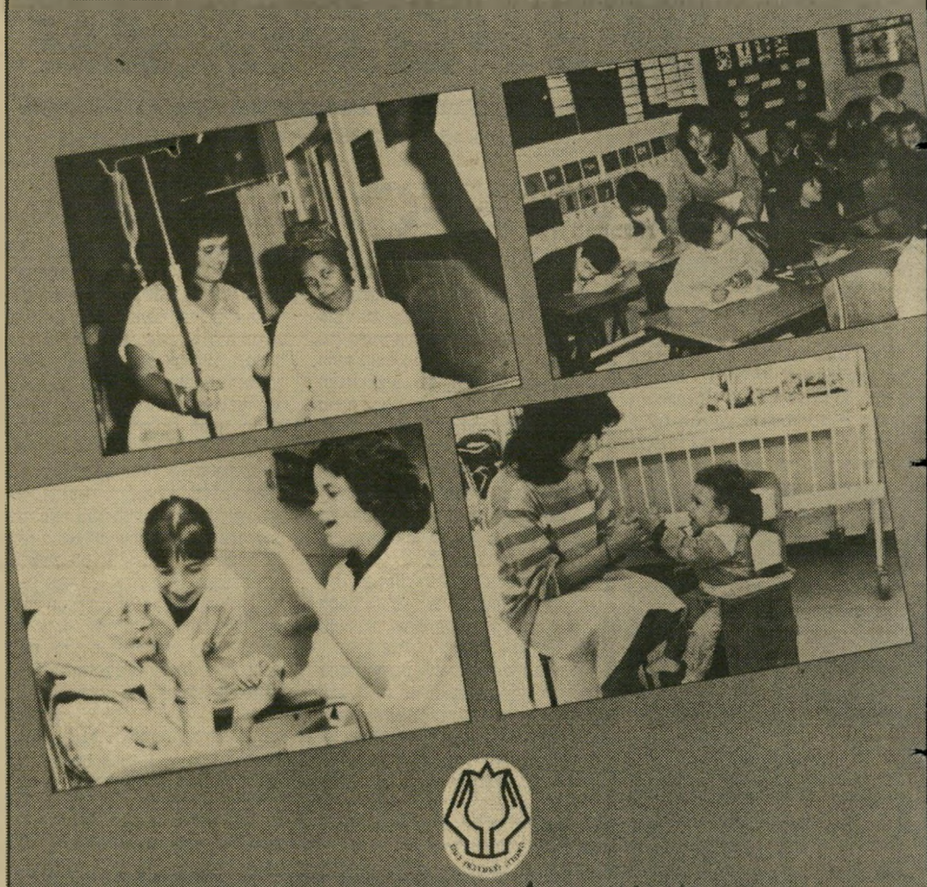

כרזת תעמולה של האגודה להתנדבות בעם
„שום דבר... אנחנו בקושי קיימים..."

למעשה גם היום התשלום אינו קבוע. לדוגמה: מישרד־הבריאות מש־לם עבור בת, הגרה בבית והאוכלת במקום־העבודה, 254.32 ש"ח לחודש. מנדוד־אדום משלם לאגודה עבור בת כזו 276 שקלים, ומישרד־המישפטים 289.09 שקלים + הוצאות נסיעה.

דוגמה אחרת: בת הגרה מחוץ לבית והמתכלכלת בעצמה: מישרד־המיש־פטים משלם עבורה 474.82 שקלים. מנדוד־אדום: 455 שקלים.

„זו טענה שיקרית!"

בנות השרות־הלאומי מקבלות את שכרן החודשי מידי רכזת הא־גודה במקום־עבודתן. כל בת, ללא יו־צאת־מן־הכלל, ואין זה חשוב היכן היא גרה, מקבלת 205 שקלים חודשיים.

● **ורדה בן־שחר**, מנהלת היחי־דה להתנדבות במישרד־הבריאות: „אני יודעת שלא כל הכסף שאנחנו משלמים לאגודה מגיע לידי הבנות. לדעתי הד־רך הזו אינה תקינה.

„ועוד דבר: האגודה מנסה להוציא מאיתנו כמה שיותר כסף עבור כל בת. באחרונה הודיעו לנו שעלינו לשלם 100 שקלים נוספים לכל בת, מכיוון שכל הבנות העובדות במישרד־הב־ריאות אינן מתכלכלות במקום־העבו־דה, ועל האגודה לדאוג לכלכלתן.

„זו טענה שיקרית. הרי כל הבנות עובדות בבתי־חולים, והן אוכלות שם את כל ארוחות־היום, ביחד עם שאר אנ־שי־הסגל.

„סירבנו להיענות לדרישה הזו. מהנהלת האגודה הודיעו לנו שאם כך, הם לא יעבירו אלינו בנות נוספות."

השיטות של פרומן רבות ומגוונות. הנפוצה שבהן היא האיום שהמישרד העקשן, הכי סרב להיענות לדרישותיו, לא יזכה בבנות.

לפני חודש פירסם פרומן הודעה נר־גשת: החלטנו לצמצם ב־30 אחוזים את השרות הלאומי. הנימוק: חלק ממיש־רדי־הממשלה חייבים לאגודה מיליון וחצי שקלים. ההצהרה, שעוררה סערה קטנה, לא נועדה אלא כדי להאיץ במישרד־החינוך לשלם לאגודה את המגיע לה, לטענתה.

● **עזרא ג'אנו**, מנהל היחידה להתנדבות במישרד־הרווחה: „אני הפ־סקתי לעבוד איתם. הסחטנות הזו של־הם נמאסה עלי. איתי הם הפעילו שיטה כזאת: אני ביקשתי 30 בנות. אחרי חר־דש הגיעה חשבונית לתשלום, ואז הת־ברר לי שאני צריך לשלם עבור 50 בנות. מה פתאום אני צריך לשלם עבור 20 בנות נוספות, שלא אני דרשתי אר־תן? העניין הזה מתברר עכשיו בבית־המישפט. האגודה תובעת 200 אלף שקלים. מישרד־הרווחה מוכן לשלם רק 50 אלף.

„או שאני מבקש בת לירוחם, והם שולחים מישהי לדימונה. תשלם עבו־רה, הם דוחקים בי, מה זה כבר משנה, דימונה או ירוחם, הכל אותו דבר.

„יש להם עוד שיטת־סחיטה. בסכום־הכסף שהם מקבלים ממישרדי־הממ־שלה כלולים נסיעות ושכר־דירה. כלו־מר: אני משלם עבור מגוריהן של הב־נות. אולם האגודה משתדלת להגיע להסדרים עם ראשי מועצות מקומיות שבהן פועלות הבנות, כך שהדיור הוא על חשבון המועצה המקומית. מדוע עלי לשלם עבור משהו שניתן, למעשה, בחינם?"

בהודעתו העלה פרומן את עניין הנ־סיעות. „כל פניותי לגורמים השונים בכנסת ובממשלה לאפשר לבנות הש־רות הלאומי נסיעות חינם באוטובוסים, כנהוג לגבי חיילות, לא נשאו פרי," אמר בצדקנות נרגשת. „בנות השרות הלאומי אמנם אינן לובשות מדים, אך הן נותנות שרות לחברה הישראלית במוסדות־חינוך, בבתי־חולים ובמער־כות־חברה־ורווחה, ואין זה צודק שבד־מי־הכיס שלהן יממנו את הנסיעות באוטובוס."

אבן אין זה צודק שבדמי־הכיס שלהן יממנו הבנות את הנסיעות. הרי האגודה מקבלת כסף ממישרדי־הממשלה השו־נים כדי לממן את הנסיעות. ואת זאת אין היא עושה מסיבה פשוטה.

רכוש ברחבי הארץ

מטרתה הרישמית של האגודה להתנדבות בעם, כפי שרשומה בתקנון, היא „לעודד ולארגן התנדבות בעם לעזרת הזולת, וכן התנדבות בנות דתיות משוחררות צה"ל לשרותים סו־ציאליים קהילתיים במוקדי־מצוקה ב־תחומי־החינוך, הטיפול בנוער. במיש־פחה, בקשיש ובחולה."

נראה כי מטרתה הבלתי־רישמית היא אחת: צבירת נכסים וכספים. מרים מאיר: „אנחנו אגודה עניה מאוד, בקו־שי מתקיימים, מצליחים להסתדר איכ־שהו, הכל למען הבנות."

המציאות שונה. לאגודה יש נכסים שונים ודירות בכל חלקי הארץ. הדי־רות, שחלקן עלו בכסף רב, נקנו מכספי האגודה.

למשל: בישיבת־הנהלה כי־סוף מאי 1977 החליטו דב פרו־מן, מרים מאיר, אברהם רענן וישעיהו יהלום לקנות שתי די־רות. האחת בבית־שמש ומי־חירה 150 אלף לירות, והאחרת במירון בסכום של 500 אלף לירות.

● **שאול יהלום**, היום המזכיר המדיני של המפד"ל: „אני לא זוכר מה החלטנו אז. מאז שמוניתי כיועץ מיוחד לשר־החינוך־והתרבות, לפני שבע ש־נים, אין לי כל קשר לאגודה."

באותו חודש החליטו אותם ארבעה חברי־הנהלה להפיק סרט באורך של 10־12 דקות, בצבעים, המתאר את עבודת המתנדבות. עלותו המשוערת של הסרט: 60 אלף לירות.

התאווה לכסף חזקה כל־כך, עד שהיא פוגעת בתנאי־שרותן של הבנות.

בספטמבר 1977, בישיבת הנהלה, סיפ־רה מאיר לשלושת חבריה — פרומן, רענן ויהלום — על הצעה שבאה מ־איר שוורץ, מאוניברסיטת בר־אילן. שוורץ הציע לקיים בשלושה מקומות בארץ לימודי־יסוד ביהדות. הוא ידאג, כך הבטיח, כי הלימודים יקבלו הכרה אקדמית, אם הבנות ירשמו לאחר־מכן באוניברסיטה. שוורץ, שהכיר, כנראה, היטב את פילוסופיית־החיים של הא־גודה, הציע אף דרך לגיוס כספים מתק־ציבים שונים ממישרד־החינוך, כדי למ־מן את הלימודים.

אחרי דיון ושיקול החליטה ההנהלה שלא לקבל את ההצ־עה. הנימוק העיקרי: „כל פנייה למישרד־החינוך בבקשה לממן קורסים מהסוג המוצע, עלולה, בסופו של דבר, לפגוע בהבנ־סותינו ממישרד־החינוך, אפי־לו שזה מתקציב אחר."

את הנימוק הזה עטפו חברי־ההנהלה בתוספת צדקנית מתחסדת. וכך נכתב בפרוטוקול: „שנת השרות היא שנת־עבודה, וכל לימוד, במטרה של הספק אקדמי, יפגע בעבודה. הבנות בשנת השרות אינן מתמידות בלימודים, וזאת בעיקר מהסיבה של רצון ללמוד כל מיני דברים שאינם מחייבים ושאינם

(המשך בעמוד 25)

הרווח המשוער: חמישה מיליון!

האגודה להתנדבות בעם, למרות היותה עמותה ציבורית, מסר־בת בתוקף לחשוף את מאזנה השנתי. לכן נאלץ „העולם הזה" לערוך בעצמו חשבון משוער של הכנסות והוצאות.

עבור כל בת מקבלת האגודה ממישרדי־הממשלה השונים בממוצע 350 שקלים בחודש. בסכום זה כלולים נסיעות ודיור. בהנחה שמיספר המתנדבות השנה הוא 3000, הכנסותיה השנתיות של האגודה, על־פי חשבון פשוט, הן:

3000 × 350 = 1,050,000
× 12
12,600,000 שקלים

ההכנסות, כנראה, גבוהות יותר, הן מפני שבחשבון הזה הובא הממוצע הנמוך ביותר האפשרי, והן מפני שלאגודה יש נכסים נושאי־רווחים.

ההוצאות לבנות אינן כה גבוהות. כל בת מקבלת 205 שקלים בחודש. ובחשבון שנתי: 7,380,000 שקלים.

ההוצאות עבור דיור מיזעריות. בדרך־כלל מקבלת האגודה די־רות בחינם מהמועצות המקומיות, שבתחומן פועלות הבנות. פעו־לות־ההדרכה לבנות ממומנות מתקציבים ממשלתיים מיוחדים. ההוצאות לביטוח הרפואי מיזעריות: כ־15 אלף שקלים בשנה, בסך הכל.

לאגודה אין כל הוצאות על בנות המשרתות בהתנחלויות. על־פי הסדר מיוחד בין האגודה להתנחלויות, כל הוצאותיהן של הבנות, המשרתות בהתנחלויות, חלות על ההתנחלות.

סך כל ההכנסות:	**12,600,000**
סך כל ההוצאות:	**- 7,380,000**
רווח משוער:	**5,220,000**

חמישה מיליון שקלים בשנה מרוויחה העמותה הזו, שהוקמה שלא למטרות־רווח, ומשום כך אינה משלמת מס־הכנסה.

על סכום זה אין דוח פומבי, ושולטת בו הנהלה שמינתה את עצמה, שאין עליה פיקוח ממשי.

יקר לכולנו

שעות ספורות אחרי שנפגשתי עם דב פרומן, התקשר איתי חוקר פרטי בשם יוסף אמיר.

במשך שעה ארוכה ניסה לברר מי „הלשין" על פרומן. לבסוף העלה השערה – רחוקה מהמציאות – אך הוא היה בטוח כי הפעם קלע למטרה.

אירגון הנוער החרדי „עזרא" מפעיל שרות התנדבותי קטן, „עמינדב". דב פרומן חושש כי „עמינדב" ינגוס באירגונו. אנשי „עמינדב" אינם אוהבים את פרומן. בכל הזדמנות הם אומרים שאילו היו הם מנהלים שרות התנדבותי בסדר־גודל כמו זה של „האגודה להתנדבות", היו מצליחים לעשות זאת טוב יותר.

המסקנה של אמיר: ב„עמינדב" מנסים ללכלך על פרומן.

„יש לי חומר טוב על „עמינדב"," אומר אמיר בהתרגשות. „כבר מחר אשלח לך דוחות על אי־סדרים כספיים ב„עזרא", וגם את המאזן שלהם תקבלי. רק אל תגעי בפרומן! הוא יקר לכולנו."

אפשר להבין מדוע פרומן כל־כך יקר לאמיר. מזה כמה שנים עובד אמיר בחריצות כדי לגלות אי־סדרים כספיים ומינהליים ב„עזרא" וב„עמינדב". הוא עושה זאת על־פי בקשתה של „האגודה להתנדבות בעם".